

HATAY KONFERANSI

9 Mart 2017

**Sayın Valim,
Değerli Katılımcılar,**

Hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Hatay'da Mustafa Kemal Üniversitesi'nde sizlerle birlikte bulunmaktan memnuniyet duyuyorum. Üniversitemizin Sayın Rektörü Prof. Dr. Hasan Kaya ve çalışma ekibine konferansa ev sahipliği yaptıkları için teşekkür ediyorum.

Gerçekleştirmek için burada bulunduğumuz "*Türk Yükseköğretim Sisteminde Suriyeli Öğrenciler*" başlıklı konferansımızın başarılı ve verimli geçmesini diliyorum.

Bu yüzyılın insanlık dramının önemli bir yönünü ele alan konferansımıza yurtiçinden ve yurtdışından katılan tüm kıymetli dostlarımıza, çalışma arkadaşlarımıza, öğrencilerimize hoş geldiniz diyor, katılımınız için teşekkür ediyorum.

Bugün burada ülkemizde bulunan genç Suriyeli kardeşlerimizin Türk Yükseköğretim sistemine dahil olmaları sürecinde attığımız adımları sağlamlaştırmak ve hızlandırmak için bulunuyoruz. Bu birlikteliğimizin dünya örneklerini inceleyerek, deneyimleri paylaşarak, birlikte düşünerek sorunların çözülmesine vesile olacağına inanıyorum. Yeni Türkiye'nin Yeni YÖK'ü olarak tüm çalışmalarımızın dinleyerek, birlikte çalışarak ve birlikte çözüm üreterek daha verimli sonuçlandırığının altını çizmek istiyorum.

Saygıdeğer misafirler,

Bütün dünya Devlet ve millet olarak Türkiye'nin savaştan, savaşın getirdiği katliamdan, yokluktan, şiddetten kaçanları kardeş olarak kabul ettiğini ve kapılarını ardına kadar açarak karşıladığını biliyor. Kadınların ve çocukların çoğunluğunu oluşturduğu ve sayıları 2017'nin ilk ayları itibarıyla 3 milyonun üzerinde olarak ifade edilen Suriyeli nüfus, insanca yaşama devam edebilmek gayesiyle bugün ülkemizin bir parçası. Hepimiz bilmeliyiz ki ülkemiz Suriyeli kardeşlerimize tüm imkânları ile sahip çıkmaktadır.

Yaşananın basit bir mülteci krizi değildir ve bizler bunun insanlığın insan olmanın değerleri ile imtihanı olduğunu farkında olarak, başka milletlerin kayıtsızlığını mazeret kabul etmeden üzerimize düşeni yapmaya çalışıyoruz.

Devletimiz bu kitlesel göçle ülkemize gelen Suriyelilere yönelik hizmetleri, temel olarak 2013 yılında kabul edilen Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ve Geçici Koruma Yönetmeliği ile düzenlemiş ve aynı zamanda işleyişe yönelik Göç Politikaları Kurulu gibi koordinasyon birimleri oluşturmuştur. AFAD'ın özellikle aciliyet içeren durumlarda ve tüm süreçteki katkısı ise mutlaka büyük övgüyle anılmalıdır. Milli Eğitim Bakanlığımız da bu süreçte adeta iki halkın Bakanlığı rolünü üstlenmiş olup yüzbinlerin eğitim ve öğretimine katkı sağlamaktadır. Bu süreçte ilgili tüm kamu kurumlarımız yapılan düzenlemeler doğrultusunda Suriyeli kardeşlerimize yönelik sağlık, eğitim, iş piyasasına erişim, sosyal yardım gibi temel başlıklarda çok önemli görevler yerine getirmişler ve hizmetler vermişlerdir. Tüm çabalarımızın mali arka planı bugün 26 milyar doları bulmuştur. Bu noktada ülkemize uluslararası arenada verilen destek sözlerinin büyük ölçüde karşılık bulmadığını hatırlatmak istiyorum. Bütün olumsuzluklara rağmen ülkemiz **Sayın Cumhurbaşkanımızın konuşmalarından altını çizdiği gibi kardeşlerimize, mazlumlara "Belde-i Emin" olmuştur. Bu durum bu toprakların özelliği ve mazluma şefkat kucağını açma bu milletin değişmez bir seciyesidir.**

Değerli misafirler,

Hepimiz biliyoruz ki ülkemize yeni gelen ve insanca bir yaşamı inşa etmeye çalışan Suriyelilere yönelik verilen desteklerin geleceğe yönelik en önemlisi, eğitim başlığında gerçekleşenlerdir. Yapılan çalışmalar Suriyeli kardeşlerimizin geçici olmaktan çok kalıcılık çerçevesinde uzun vadeli politikalarla da değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir. Bu nedenle eğitim başlığı güncel olarak çocuk ve gençlerinin eğitime devam etmesinden öte geleceği, beraber bir yarını, inşa etmek anlamını taşımaktadır.

Geleceğin inşası, umut sahibi olmakla ilişkilidir.

Eğitim mültecilerin yaşam umudunu ve verimini destekleyen en önemli konudur. Bu sadece mültecinin değil, ev sahibi ülkenin de onlarla uyum içinde bir geleceğe sahip olabilmesi için önemlidir. Unutulmamalıdır ki insanı yaşatmak devleti yaşatmaktır. Ülkemiz tarih boyunca nice göç dalgalarını kucaklamış, bu kadim topraklar nice mazluma yurt olmuştur. Onlar da yerleştikleri topraklara bereket getirmişler, ülkemizin kalkınma sürecinde yer almışlardır. Hepimizi en yakın hatırladığı kitlesel göç olan 1989 Bulgaristan göçü ve onun göçmenlerinin serencamları bu hikayelerin en güzel örneğidir.

Kıymetli Hocalarım,

Şimdi sizlerle birlikte kısaca çalışmakta olduğumuz başlık ile ilgili sayılara bakmak istiyorum. Bu sayıların büyüklüğü bugün niye mültecilere ilişkin sağlıklı, iyi çalışılmış ve verimli bir yükseköğretim politikası sürecinde attığımız adımların hızlandırılması ihtiyacının aciliyetini bize gösterecektir.

Dünyada mülteci nüfusun %51'ini eğitim çağındaki çocuklar ve gençler oluşturmaktadır. Temel eğitim genel olarak bu nüfusa yönelik destek çalışmalarının en önemli başlığıdır. Ülkemizde de kayıtlı verilere göre 18 yaş altı Suriyeli nüfus 1.330 binin üzerindedir. Ülkemiz Milli Eğitim Bakanlığı tüm kadroları ve paydaşları ile Suriyeli çocukların eğitim alabilmesi için çalışmalar sürdürmektedir.

Biyometrik Verileri Alınarak Kayıt Altına Alınan Suriyelilerin Yaş ve Cinsiyete Göre Dağılımı (23.02.2017, GİGM)

YAŞ	ERKEK	KADIN	TOPLAM
TOPLAM	1.562.593	1.361.990	2.924.583
0-4	179.572	166.898	346.470
5-9	216.619	204.180	420.799
10-14	164.380	151.693	316.073
15-18	134.763	114.249	249.012
19-24	243.368	187.117	430.485
25-29	158.471	124.262	282.733
30-34	133.974	105.451	239.425

Bakanlığımızın fedakârca çabaları ile ülkemizde 6-18 yaş aralığında bulunan çocukların neredeyse 500.000 bini eğitim sistemine dâhil edilmiştir. Bunların 186 bini okullarımızda çocuklarımızla beraber diğerleri ise geçici eğitim merkezlerinde eğitim görmektedir. MEB tüm Suriyeli çocukların okullarımızda kardeşleri ile birlikte eğitim görebilmeleri için çalışmalarını sürdürmektedir ve çok kısa zamanda hızla artan ve sayılarla sabit olan Türk devlet okullarına geçiş bu çalışmaların başarılı olduğunu göstermektedir.

Temel eğitime ulaşımın önündeki tüm engellerin kaldırılması konusu hem bir insanlık görevi olarak hem de mültecilerin kendi yaşamlarına ve yaşadıkları ülkeye katkıları açısından çok önemlidir.

Bugünkü konumuz açısından ise temel eğitime dâhi olmadaki başarı, yükseköğretime geçiş yapabilecek öğrencilerin sayısını belirlemesi nedeniyle hayatidir. Bu noktada ilk aşamada kamu politikalarında önceliğin ilk ve orta öğretime verilmesi gerekmekte ve takiben -gerek mülteci gençler gerekse de içinde yaşadıkları toplum için- yükseköğretim politikalarının uzun vadeli planlaması devreye girmelidir.

Sağlam bir yükseköğretim politikası geçici koruma altındaki Suriyelilerin ekonomik, kültürel ve sosyal hayata katılımını destekleyecek ve edinecekleri nitelikler ve beceriler ülkemizin nitel ve nicel büyümesine katkı sağlayacaktır.

Bugün 19-24 yaş aralığında bulunan 430 bini aşkın geçici koruma altındaki Suriyelinin yükseköğretime dahil olması konusundaki koordinasyon, paydaşlarımızla birlikte, temel olarak kurumumuzun sorumluluğundadır. Buna 15-18 yaş aralığındaki 250 bine yaklaşan çocuğu da eklediğimizde karşılaştığımız sayılar konunun ciddiyetinin altını bir kere daha çizmektedir. Bu sayılar bugün uluslararası alanda gerçekleşen toplantılarda vaad edilen sembolik burs olanaklarının çok daha ötesinde uluslararası desteğe ihtiyaç duyulduğunu da net olarak ifade etmektedir. Elbette kardeşlerimize tüm dünya üniversitelerinde eğitim imkânı sağlamak önemlidir; fakat bu noktada acil çözümlerin üretilmesinde ülkemiz sisteminde çok daha fazla öğrenciye aynı bütçelerle imkân sağlamanın mümkün olduğunun da altını çizmek istiyorum.

Sevgili Öğrenciler,

Yükseköğretim Kurulu olarak Suriyeli kardeşlerimizin hem geleceğe dair umutlarını canlı tutmak, yaşama tutunmalarına yardımcı olmak hem de içinde yaşadıkları topluma uyum sağlamaları için çalışmalarda bulunuyoruz. Bu süreçte zorunlu göç hareketini takiben çeşitli adımlar attık. Bu adımları hızlandırmak konuşmamın girişinde belirttiğim gibi toplantımızın temel hedefi.

İlgili süreçte 2013 yılı itibarıyla Yükseköğretim Kurulumuz şiddet olayları ve krizler nedeniyle eğitim öğretimin sürdürülemez olduğu tespit edilen ülkeler için yükseköğretim ile ilgili olarak Yükseköğretim Kurulu tarafından çeşitli tedbirler geliştirilmiştir.

Öğrencilerin temel sorunu olan dil engelini aşabilmek ve onları sisteme dahil edebilmek için; bazı üniversitelerimize misyon verilmiş ve bu çerçevede Çukurova, Gaziantep, Kahramanmaraş Sütçü İmam, Kilis 7 Aralık, Harran, Mersin, Mustafa Kemal, Osmaniye Korkut Ata Üniversitelerinde yurt dışından öğrenci kabulü çerçevesinde öğretim dili Türkçe ve/veya yabancı dilde daha esnek bir şekilde program açabilmeleri için bir dizi mevzuat değişikliği yapılmıştır.

Ayrıca bu ülkelerin öğrencilerinin içinde buldukları durumdan ötürü denklik, almış oldukları eğitim düzeyinin belirlenmesi de dahil resmi belge temini ile ilgili yaşadıkları sorunlara yönelik kolaylaştırıcı kararlar alınmıştır.

Suriyeli öğrencilerin yükseköğretime devamında öğrenim ücretleri konusu da devlet üniversitelerine yönelik yapılan düzenleme ile çözülmüştür. Bu konuda da Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı önemli bir rol üstlenmiştir.

Türkiye Bursları Programı Suriyeli gençlerin yükseköğretim sistemimize dahil olmalarında büyük önem arz etmektedir. Bu program Suriyeli gençlere eğitimlerine devam etmeleri için beş yılda beş bin öğrenciye burs hedefiyle burs sağlamaktadır. “Türkiye Bursları” kapsamında ülkemizde eğitim gören Suriye uyruklu öğrenci sayıları 2016-2017 öğretim yılında 3473 öğrenciye ulaşmıştır.

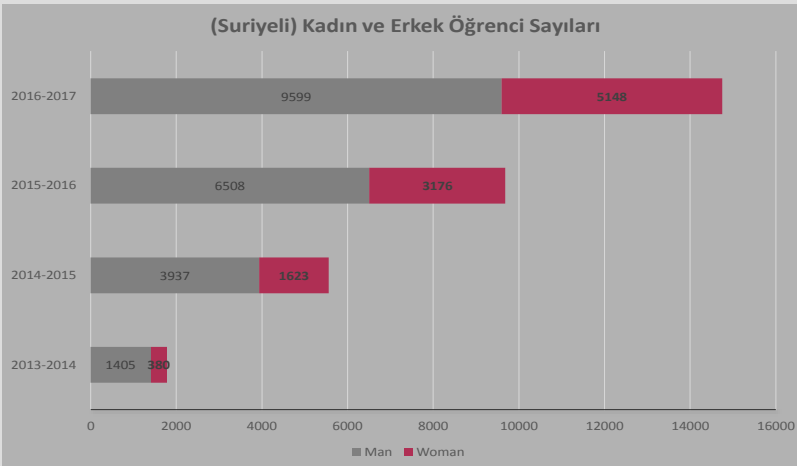
Türkiye Bursları Programı (Suriyeli Öğrenci Sayıları)

2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	Toplam
127	388	1035	1148	775	3473

Bu rakamların ülkemizin diğer yollarla desteklediği Suriyeli öğrencilerden müstakil olarak değerlendirilmelidir.

Genel olarak değindiğim tüm bu destekleyici faaliyetler ve düzenlemeler ile ülkemizde yükseköğretimden faydalanan öğrenci sayısının önemli bir noktaya ulaşmasını sağlamıştır. 2016-2017 akademik yılı itibarıyla Türkiye’deki üniversitelerde 15 bine yakın Suriyeli öğrenci okumaktadır. Bunların üçte biri kadın üçte ikisi erkektir.

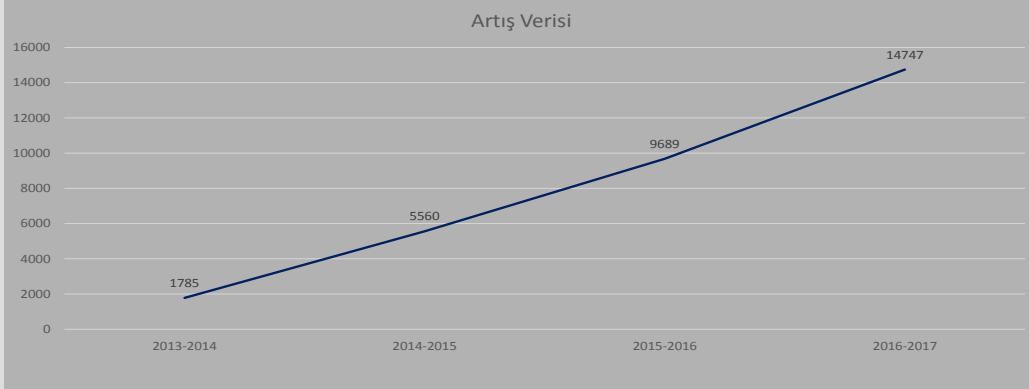
(Suriyeli) Kadın ve Erkek Öğrenci Sayıları

Bu öğrencilerden 1149 kişisi yüksek lisans, 352 kişisi ise doktora öğrencisidir. Bu öğrencilerin iki bine yakını vakıf üniversitelerinde eğitim almaktadır.

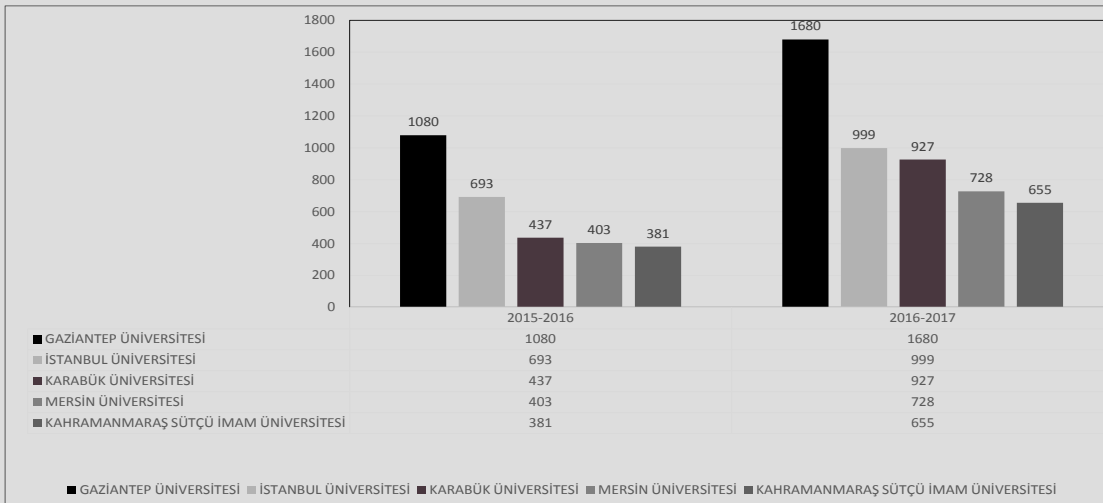
Bugün ulaşılan öğrenci sayısı üniversitemizdeki Suriyeli öğrencilerin giderek arttığını göstermektedir. 2014-2015 de beş bin, geçen yıl on bine yaklaşan sayının bu yıl 15 bini dayanması hızlı yükselişi ortaya koymaktadır.

Suriyeli Öğrenci Sayısı Artışı

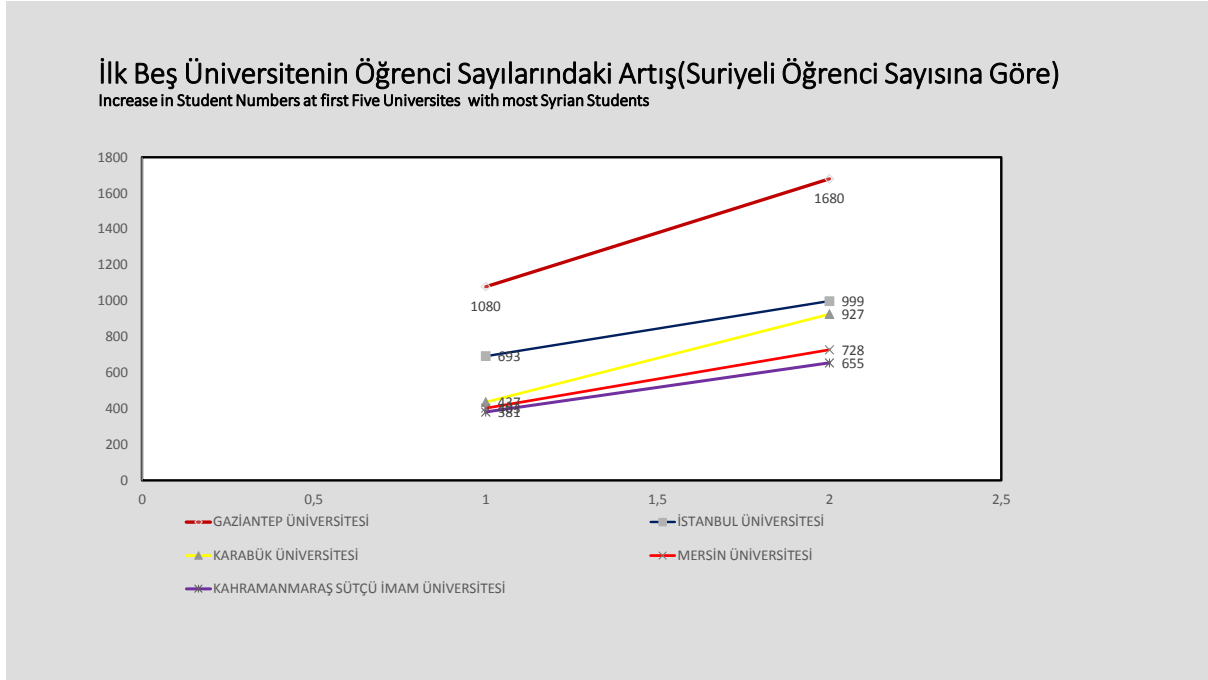

Gururla söylemek istiyorum ki tüm üniversitemiz Suriyeli gençlerimizin eğitimi için çalışmaktadır. Türkiye haritasının her noktasında eğitim alan öğrencilerimiz mevcuttur. Öğrenci kardeşlerimizin en yoğun olarak buldukları üniversitemiz 1680 öğrenci ile Gaziantep üniversitesi, 1000 öğrenci ile İstanbul Üniversitesi, 927 öğrenci ile Karabük Üniversitesi ve takiben Mersin, Kahramanmaraş Sütçü İmam, İnönü, Çukurova, İstanbul Aydın, Yüzüncü Yıl ve Sakarya Üniversiteleridir. 35 devlet ve 8 vakıf üniversitemizin ise ellinin üzerinde Suriyeli öğrencisi vardır. Ve tüm üniversitemizde sayılar yükselmektedir.

Suriyeli Öğrenci Sayılarına Göre İlk Beş Üniversite

Karabük üniversitesi örneği bize Suriyelilerin genel olarak yerleşimlerinin yoğun olmadığı illerimizde de öğrenci ayısının yüksek olabildiğini göstermektedir. Bu örneğin özelliği istihdam ettiği Suriyeli öğretim üyesi sayısı ile ilişkilidir.

Değerli Rektörlerimiz,

Son olarak üzerinde durmak istediğim konu Suriyeli akademisyen meslektaşlarımız.

Hatırlayacağınız gibi_2016 yılında Yükseköğretim Kurulu, Başbakanlıkla işbirliği ile savaş ve iç karışıklık nedeniyle ülkesini terk edip Türkiye'ye göç etmek zorunda kalan akademisyen ve araştırmacıların sürekli güncellenen veri tabanını oluşturmak ve onlara Türk yükseköğretim kurumlarında çalışma imkân sağlamak amacıyla Yabancı Akademisyen Bilgi Sistemi'ni (YABSİS) kurarak kullanıma açmıştır. Bu sistem yardımı ile Suriyeli nitelikli nüfusun Türkiye akademisine katılımı kolaylaşacaktır. Gelen başvuruların önemli bir bölümünün doktora ve üzerinde akademik ünvanlara sahip olduğu görülmüştür.

2016 yılı itibariyle 2547 sayılı Kanun'un 34.maddesi kapsamında, ülkemizde görev yapmakta olan Suriye uyruklu öğretim elamanlarının sayıları 327 tanesi devlet 65 tanesi vakıf üniversitelerinde olmak üzere 392'dir.

Suriyeli Akademisyen Sayısı

Number of Syrian Academics

UNVAN	DEVLET	VAKIF	Genel Toplam
PROFESÖR	12	1	13
DOÇENT	14	1	15
YARDIMCI DOÇENT	99	16	115
ARAŞTIRMA GÖREVLİSİ		1	1
ÖĞRETİM GÖREVLİSİ	120	27	147
OKUTMAN	77	19	96
UZMAN	5		5
Genel Toplam	327	65	392

Kıymetli çalışma arkadaşlarım,

Suriyeli öğrenci ve akademisyenlere ait sayısal veriler uzun ve meşakkatli, ama umut verici bir yolda olduğumuzu göstermektedir. Sisteme dahil olan öğrenci ve öğretim elemanı sayıları yükselirken bize emanet olan bu gençlerin ihtiyaçlarını dikkate alan, ülkemize uyum süreçlerini gözetken, gerektiğinde psikolojik destek ve rehabilitasyon imkanı da sağlayan bir mekanizmayı geliştirmek için bugün buradayız. Unutmamalıyız ki insanlığın yarını için atılan hiçbir adım kolay değildir. **Türk milleti olarak, sahip olduğumuz inanç ve kültür değerlerimiz ile ülkemizdeki tüm Suriyeli kardeşlerimizi, Anadolu'nun tarihten gelen adalet, paylaşım, muzlumun yanında yer alma ahlakıyla kucaklıyoruz. Bunun için ülke olarak dünyadaki hiçbir gelişmiş ve kalkınmış ülkenin göze alamayacağı büyük bedeller ödüyoruz.**

Sayın Cumhurbaşkanımızın güzel bir sözle ifade ettiği gibi "bu neslin gözyaşlarını onlara sezdirmeden silmeye çalışıyoruz". Bu milletin geçmişi, farklı dinlerden ve ırklardan çeşitli mazlum muhacirlerle sofrasındaki ekmeği paylaştığı örneklerle doludur. Bugün bu tablo yine tekrarlanıyor. Bu muhacirlerle ekmeğimizi ve soframızı paylaştığımız gibi üniversitelerimizi, okullarımızı, sınıflarımızı ve sıralarımızı da paylaşıyoruz.

Bugün paydaşlarımızla yapacağımız bütün çalışmaların verimli sonuçlanmasını ve Suriyeli gençlerin yaşam umutlarına katkı sağlamasını diliyorum.

Birlikte üreten ve paylaşan daha erdemli bir toplum ve dünya inşa etme sürecinde, katkıda bulunan herkesi en kalbi sevgi ve saygılarımla kutluyorum.